

Dokument na schôdzu

A8-0191/2017

17. 5. 2017

SPRÁVA

o súkromných bezpečnostných spoločnostiach
(2016/2238(INI))

Výbor pre zahraničné veci

Spravodajkyňa: Hilde Vautmans

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
MENŠINOVÉ STANOVISKO	13
INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE	14
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	15

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o súkromných bezpečnostných spoločnostiach (2016/2238(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na dokument z Montreux o príslušných medzinárodných právnych záväzkoch a osvedčených postupoch štátov, ktoré sa týkajú činností súkromných vojenských a bezpečnostných spoločností počas ozbrojených konfliktov,
- so zreteľom na rezolúcie 15/26, 22/33, 28/7 a 30/6 Rady OSN pre ľudské práva,
- so zreteľom na stanovisko pracovnej skupiny OSN pre používaní žoldnierov ako prostriedku na porušovanie ľudských práv a bránenie uplatňovania práv ľudí na sebaurčenie, ktorá bola zriadená v júli 2005;
- so zreteľom na správy otvorenej medzivládnej pracovnej skupiny pre posúdenie možnosti vypracovania medzinárodného regulačného rámca na reguláciu a monitorovanie činnosti súkromných vojenských a bezpečnostných spoločností a na dohľad nad nimi,
- so zreteľom na usmernenia OSN o využívaní ozbrojených bezpečnostných služieb súkromných bezpečnostných spoločností, ktoré boli nedávno rozšírené o neozbrojené bezpečnostné služby,
- so zreteľom na kódex správania OSN pre príslušníkov orgánov presadzovania práva,
- so zreteľom na návrh prípadného dohovoru o súkromných vojenských a bezpečnostných spoločnostiach pre Radu pre ľudské práva na posúdenie a prijatie opatrení,
- so zreteľom na medzinárodný kódex správania súkromných poskytovateľov bezpečnostných služieb (ICoC), ktorý prijalo Združenie pre medzinárodný kódex správania súkromných poskytovateľov bezpečnostných služieb (ICoCA) a ktorý predstavuje samoregulačný mechanizmus odvetvia s dobrovoľnými štandardmi,
- so zreteľom na kódex správania Medzinárodného združenia pre stabilizačné operácie, ktorý predstavuje samoregulačný mechanizmus odvetvia,
- so zreteľom na kódex správania a etiky pre sektor súkromných poskytovateľov bezpečnostných služieb Konfederácie európskych poskytovateľov bezpečnostných služieb a organizácie UNI Europa,
- so zreteľom na systém riadenia súkromných bezpečnostných operácií podľa normy ISO 18788, v ktorom sa stanovujú parametre riadenia súkromných bezpečnostných spoločností,
- so zreteľom na odporúčanie Rady z 13. júna 2002 o spolupráci medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi členských štátov zodpovednými za sektor súkromnej bezpečnosti,

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES¹,
 - so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES²,
 - so zreteľom na koncepciu EÚ pre logistickú podporu vojenských operácií pod vedením EÚ a koncepciu EÚ pre dodávateľskú podporu vojenských operácií pod velením EÚ,
 - so zreteľom na tzv. Priv-War odporúčania pre regulačné opatrenia EÚ v oblasti súkromných vojenských a bezpečnostných spoločností a ich služieb,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 8. októbra 2013 o korupcii vo verejnom a súkromnom sektore: vplyv na ľudské práva v tretích krajinách³ a na svoje uznesenie zo 6. februára 2013 o sociálnej zodpovednosti podnikov: podpora záujmov spoločnosti a cesta k udržateľnej a inkluzívnej obnove⁴,
 - so zreteľom na mnohé rôzne riziká, výzvy a hrozby v rámci Európskej únie aj mimo nej,
 - so zreteľom na dočasné usmernenia Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) z mája 2012 v súvislosti s ozbrojenými bezpečnostnými službami na palubách lodí,
 - so zreteľom na článok 52 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A8-0191/2017),
- A. keďže bezpečnosť a obrana sú verejnými statkami riadenými verejnými orgánmi na základe kritérií účinnosti, efektívnosti, zodpovednosti a zásad právneho štátu, pričom nezávisia len od finančných prostriedkov, ale aj od znalostí; keďže verejné orgány v určitých oblastiach nemusia mať k dispozícii potrebné kapacity a spôsobilosti;
- B. keďže bezpečnosť a obranu by mali zabezpečovať najmä verejné orgány;
- C. keďže prieskumy Eurobarometra ukazujú, že občania EÚ chcú, aby bola EÚ aktívnejšia v oblasti bezpečnosti a obrany;
- D. keďže v približne 40 000 súkromných bezpečnostných spoločnostiach v Európe bolo v roku 2013 zamestnaných viac ako 1,5 milióna zmluvných partnerov vykonávajúcich bezpečnostné služby; keďže tento počet sa stále zvyšuje; keďže obrat týchto spoločností v danom roku dosiahol výšku 35 miliárd EUR; keďže hodnota odvetvia súkromnej bezpečnosti sa v roku 2006 celosvetovo zvýšila na 200 miliárd USD, pričom v odvetví fungovalo približne 100 000 SBS a pracovalo 3,5 milióna zamestnancov;

keďže v posledných desaťročiach si súkromné bezpečnostné spoločnosti (SBS), ktoré na

¹ Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65.

² Ú. v. ES L 216, 20.8.2009, s. 76.

³ Ú. v. EÚ C 181, 19.5.2016, s. 2.

⁴ Ú. v. EÚ C 24, 22.1.2016, s. 33.

účely tohto uznesenia zahŕňajú aj súkromné vojenské spoločnosti, čoraz viac najímali národné vlády, ako aj vnútroštátne vojenské a civilné orgány na poskytovanie služieb v rámci krajiny, ako aj poskytovanie podpory v súvislosti s nasadením v zahraničí;

- F. keďže spektrum služieb poskytovaných SBS je veľmi rozsiahle a siaha od logistických služieb až po skutočnú bojovú podporu, poskytovanie vojenskej technológie a účasť na obnove po skončení konfliktu; keďže SBS poskytujú aj dôležité služby v členských štátoch, napríklad vedenie väznic a zabezpečovanie strážnej služby na miestach infraštruktúr; keďže SBS sú využívané v civilných, ako aj vojenských misiách spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) na ochranu delegácií EÚ, výstavbu bojových táborov, odbornú prípravu, leteckú prepravu a na podporu činností v oblasti poskytovania humanitárnej pomoci;
- G. keďže v rámci EÚ existujú značné rozdiely, pokiaľ ide o postupy členských štátov pri využívaní SBS, podpisovanie zmlúv s nimi a kvalitu regulačných systémov, pričom mnohé z nich ich využívajú na podporu svojich kontingentov v mnohostranných operáciách;
- H. keďže k outsourcingu vojenských činností, ktoré boli niekedy neoddeliteľne spojené s ozbrojenými silami, dochádza okrem iného s cieľom poskytovať služby nákladovo efektívnejším spôsobom, ale aj nahradiť chýbajúce spôsobilosti zmenšujúcich sa ozbrojených síl v kontexte zvyšujúceho sa počtu mnohostranných misií v zahraničí a znižovania rozpočtov, čo je výsledkom nechoty osôb prijímajúcich rozhodnutia zaviazat' primerané zdroje; keďže by to nemalo byť pravidlom; keďže je potrebné riešiť nedostatky; keďže SBS môžu tiež zabezpečovať spôsobilosti, ktoré vnútroštátnym ozbrojeným silám úplne chýbajú, často veľmi pohotovo a doplnkovým spôsobom; keďže služby SBS sa využívali aj z politických dôvodov s cieľom obísť obmedzenia pre využívanie vojenských jednotiek, a najmä prekonať možný nedostatok verejnej dôvery v nasadenie ozbrojených síl; keďže využívanie SBS ako nástroja zahraničnej politiky musí byť predmetom účinnej parlamentnej kontroly;
- I. keďže SBS boli obvinené zo zapojenia do viacerých prípadov porušovania ľudských práv a incidentov, ktoré si vyžiadali obeť na životoch; keďže tieto incidenty boli rôzne podľa krajiny a času a v niektorých prípadoch išlo o vážne porušovanie medzinárodného humanitárneho práva vrátane vojnových zločinov; keďže niektoré z týchto prípadov sa stíhali; keďže to spolu s chýbajúcou transparentnosťou malo negatívny vplyv na úsilie medzinárodného spoločenstva v dotknutých krajinách a odhalili sa značné medzery v štruktúrach zodpovednosti, okrem iného aj z dôvodu vytvárania mnohých úrovní dcérskych spoločností alebo subdodávateľských zmlúv v rozmanitých krajinách, najmä na miestnej úrovni, čo vedie v niektorých prípadoch k nemožnosti zaručiť základnú úroveň bezpečnosti civilných obyvateľov v host'ovských krajinách;
- J. keďže EÚ a jej členské štáty by sa mali zamerať na to, aby sa v budúcnosti zabránilo takýmto situáciám, pričom by sa mali zdržať outsourcingu vojenských operácií, kde sa predpokladá použitie sily a zbraní, účasť na vojnovom stave alebo iné zapojenie do bojov alebo bojových oblastí nad rámec legitímnej sebaobrany; keďže operácie a činnosti obstarávané outsourcingom od SBS v konfliktných oblastiach by sa mali obmedziť na poskytovanie logistickej podpory a ochrany zariadení, pričom SBS by sa

nemali reálne nachádzať v oblastiach, kde prebiehajú bojové operácie; keďže využívanie SBS nemôže za žiadnych okolností nahradiť personál vnútroštátnych ozbrojených síl; keďže pri vykonávaní politik obrany by sa najvyššia priorita mala klásť na zaistenie toho, aby mali ozbrojené sily členských štátov dostatočné zdroje, nástroje, odbornú prípravu, znalosti a prostriedky, s ktorými môžu vykonávať svoje úlohy naplno;

- K. keďže na to, aby mohli štáty využívať výhody, ktoré ponúkajú SBS, a s cieľom umožniť, aby mohla byť voči SBS vyvodená zodpovednosť, by sa mal na medzinárodnej úrovni zaviesť právny rámec so záväznými mechanizmami regulácie a kontroly na regulovanie využívania ich služieb a zabezpečenie dostatočnej kontroly ich činností; keďže SBS sú súčasťou odvetvia, ktoré má výrazne nadnárodný charakter a je prepojené s vládami a medzivládami subjektmi, k ich regulácii treba pristupovať globálne; keďže súčasná regulačná situácia v tomto odvetví je taká, že tu existujú nejednotné pravidlá, ktoré sa medzi členskými štátmi veľmi odlišujú; keďže nejednotné vnútroštátne právne predpisy a samoregulácia prijatá niektorými SBS len slabo odrádzajú od zneužívania z dôvodu nedostatočných pokút, a táto skutočnosť môže mať veľký vplyv na to, ako SBS fungujú vo viacstranných zásahoch a v konfliktných regiónoch;
- L. keďže nebolo dohodnuté vymedzenie SBS, SVS a ich služieb; keďže, ako sa navrhuje vo vymedzení uvedenom v návrhu dohovoru, ktorý vypracovala pracovná skupina OSN pre žoldnierov, SBS možno definovať ako právnickú osobu, ktorá poskytuje za úhradu vojenské a/alebo bezpečnostné služby prostredníctvom fyzických a/alebo právnických osôb; keďže vojenské služby možno v tomto kontexte definovať ako špecializované služby súvisiace s vojenskými akciami vrátane strategického plánovania; spravodajských služieb; vyšetrovania; pozemného, námorného alebo vzdušného prieskumu; letovej prevádzky akéhokoľvek druhu s posádkou alebo bez; satelitného sledovania a spravodajských služieb; akéhokoľvek prenosu znalostí na vojenské účely; materiálnej a technickej podpory ozbrojených síl a ďalších súvisiacich činností; keďže bezpečnostné služby možno definovať ako ozbrojenú stráž alebo ochranu budov, zariadení, majetku a osôb; akýkoľvek prenos znalostí na účely bezpečnosti a policajnej ochrany; rozvoj a vykonávanie informačných bezpečnostných opatrení a ďalšie súvisiace činnosti;
- M. keďže dokument z Montreux je prvým dôležitým dokumentom, ktorý stanovuje, ako sa medzinárodné právo vzťahuje na SBS; keďže medzinárodný kódex správania súkromných poskytovateľov bezpečnostných služieb (ICoC) stanovuje normy odvetvia a čoraz viac sa stáva nástrojom na zabezpečenie spoločných základných noriem pre globálne odvetvie; keďže združenie medzinárodného kódexu správania súkromných poskytovateľov bezpečnostných služieb (ICoCA) má za cieľ presadzovať a riadiť uplatňovanie ICoC, vykonávať nad ním dohľad, a podporovať zodpovedné poskytovanie bezpečnostných služieb, ako aj dodržiavanie ľudských práv a vnútroštátneho a medzinárodného práva; keďže pristúpenie k ICoCA je dobrovoľné a poplatné, a vysoké poplatky neumožňujú pristúpenie všetkých bezpečnostných spoločností;
- N. keďže reguláciou činnosti SBS sa v súčasnosti zaoberajú mnohé medzinárodné fóra vrátane fóra venovaného dokumentu z Montreux, kde bola EÚ zvolená do skupiny

priateľov predsedníctva, t. j. otvorenej medzivládnej pracovnej skupiny, aby posúdila možnosť vypracovať medzinárodný regulačný rámec na reguláciu a monitorovanie činností súkromných vojenských a bezpečnostných spoločností a vykonávanie dohľadu nad nimi, a Medzinárodného združenia pre kódex správania;

- O. keďže EÚ a 23 členských štátov pristúpili k dokumentu z Montreux a keďže EÚ je členom pracovnej skupiny pre Združenie pre medzinárodný kódex správania súkromných poskytovateľov bezpečnostných služieb; keďže EÚ sa rámci Rady pre ľudské práva podieľa na prípadnom vytvorení medzinárodného regulačného rámca; keďže EÚ zohráva rozhodujúcu úlohu pri podpore vnútroštátnej a regionálnej kontroly poskytovania a vývozu rôznych vojenských a bezpečnostných služieb;
- P. keďže Európska únia nemá náležitý regulačný rámec, a to napriek veľkému počtu SBS európskeho pôvodu a/alebo zasahujúcich v rámci misií a operácií SBOP alebo delegácií EÚ; keďže existujúce normatívne rámce vychádzajú takmer výlučne z amerického modelu uplatňovaného počas irackého konfliktu a sú nastavené v prospech vojenských spoločností zabezpečujúcich bojové misie; keďže tieto odkazy nezodpovedajú ani formátu, ani úlohám európskych SBS;
- Q. keďže je nevyhnutne dôležité prednostne prijať jasné pravidlá interakcie, spolupráce a vzájomnej pomoci medzi orgánmi presadzovania práva a súkromnými bezpečnostnými spoločnosťami;
- R. keďže SBS by mohli zohrávať dôležitejšiu úlohu v boji proti pirátstvu a pri zvyšovaní ochrany námornej bezpečnosti, v misiách s využitím psov, v kybernetickej obrane, v oblasti výskumu a vývoja bezpečnostných nástrojov, v zmiešaných misiách zameraných na dohľad a v odbornej príprave v spolupráci s verejnými orgánmi na základe ich dohľadu; keďže používanie ozbrojených SBS vytvorilo v námornom odvetví osobitné problémy a spôsobilo mnohé incidenty, ktoré viedli k stratám na životoch a diplomatickým konfliktom;

Využívanie PSC na podporu armád v zahraničí

1. konštatuje, že SBS významným spôsobom pomáhajú štátnym vojenským a civilným orgánom tým, že poskytujú ľudské zdroje a spôsobilosti, ktoré chýbajú v dôsledku rastúceho dopytu po nasadzovaní vojenských síl v zahraničí, a príležitostne, keď to dovoľujú okolnosti, poskytujú aj núdzové kapacity; zdôrazňuje, že vo výnimočných prípadoch vyplňajú SBS existujúce kapacitné medzery, ktoré by sa však v prvom rade mali snažiť vyplniť členské štáty vnútroštátnymi ozbrojenými silami alebo políciou; zdôrazňuje, že SBS sa používajú ako nástroj na vykonávanie zahraničnej politiky týchto krajín;
2. poukazuje na potrebu SBS pri operáciách v hostiteľských krajinách, a najmä tých, ktoré sa výrazne líšia, pokiaľ ide o kultúru a náboženstvo, aby sa bral ohľad na miestne zvyklosti a zvyky, neohrozila sa efektívnosť ich misie a nestratila sa podpora miestneho obyvateľstva;
3. konštatuje, že v porovnaní so štátnou armádou môžu SBS, najmä tie so sídlom v hostiteľských krajinách, poskytnúť cenné miestne znalosti a často zaistiť úsporu nákladov, aj keď sa musí zabezpečiť, aby to nebolo na úkor kvality; zdôrazňuje však, že

používanie služieb poskytovaných miestnymi bezpečnostnými v nestabilných krajinách a krízových regiónoch môže mať negatívne dôsledky na ciele EÚ v oblasti zahraničnej politiky, ak sa ich využívaním posilňujú určité miestne ozbrojené subjekty, ktoré by sa mohli zapojiť do konfliktu; konštatuje, že je dôležité jasne právne odlišovať operácie súkromných bezpečnostných spoločností od činností súkromných subjektov priamo zapojených do vojenských činností,

4. zdôrazňuje, že SBS by sa nemalo zabezpečovať externé vykonávanie činností, ktoré by sa spájali s použitím sily a/alebo aktívnou účasťou na bojoch, okrem prípadov sebaobrany; zdôrazňuje, že v oblasti bezpečnosti a obrany EÚ by malo byť prioritou posilnenie vnútroštátnych ozbrojených síl, ku ktorým môžu byť SBS len doplnkové bez toho, aby mali právomoc v súvislosti so strategickými rozhodnutiami; poukazuje na skutočnosť, že každú účasť súkromných bezpečnostných spoločností na vojenských operáciách je potrebné odôvodniť pomocou jasne definovaných cieľov, ktoré možno overiť prostredníctvom hmatateľných ukazovateľov, že každá takáto účasť musí mať úplne podrobný rozpočet a konkrétne dátumy začiatku a ukončenia a musí sa riadiť striktným etickým kódexom; poukazuje na to, že práca ozbrojených síl bezpečnostných síl v zahraničí má rozhodujúcu úlohu pri udržiavaní mieru a predchádzaní konfliktom, ako aj pri sociálnej rekonštrukcii a národnom zmierení, ktoré nasledujú po konfliktoch;
5. zdôrazňuje, že zásada nákladovej efektívnosti využívania SBS ponúka výhody najmä v krátkodobom horizonte, predovšetkým ak sa neberú do úvahy rôzne sociálnohospodárske premenné, a preto by sa nemala stať hlavným kritériom pri riešení bezpečnostných otázok; pripomína, že zodpovednosť a mechanizmus dohľadu sú rozhodujúce, aby sa zaistilo skutočné dosiahnutie legitímnosti a možných výhod SBS;
6. poukazuje na význam parlamentného dohľadu nad používaním SBS zo strany členských štátov;

Využívanie SBS Európskou úniou

7. konštatuje, že EÚ využíva SBS v zahraničí na ochranu svojich delegácií a zamestnancov a na podporu civilných a vojenských misií SBOP; konštatuje, že ich používanie tak priamo prispieva k dobrému menu EÚ a jej vnímaniu tretími stranami, takže sa stávajú dôležitými prvkami prítomnosti EÚ v danej krajine majú vplyv na to, do akej miery ľudia Únii dôverujú; žiada Komisiu a Radu, aby zostavili prehľad využívania SBS na podporu misií EÚ, v ktorom uvedú informácie o mieste, čase a účele ich využitia; domnieva sa, že by nebolo nelogické, ak by vo výzvach na predloženie ponuky súvisiacich s bezpečnosťou svojich delegácií Európska únia uprednostňovala využívanie súkromných bezpečnostných spoločností so skutočným sídlom v Európe a podliehajúcich európskej regulácii a európskym daniam;
8. zdôrazňuje však, že najmä v oblastiach, v ktorých hrozí konflikt, môže mať využívanie SBS na určité úlohy negatívne vedľajšie účinky pre EÚ, najmä jej legitímnosť, tým, že SBS môžu byť náhodne spájané s ozbrojenými skupinami, čo môže mať negatívne dôsledky v prípade ozbrojených incidentov, alebo tým, že by mohlo byť neúmyselným posilnením miestnych aktérov prípadne ohrozené úsilie v oblasti odzbrojenia, demobilizácie a reintegrácie a reformy sektora bezpečnosti; berie na vedomie najmä riziká, ktoré vyplývajú z nekontrolovaného uzatvárania subdodávateľských zmlúv

napríklad s miestnymi SBS;

9. poukazuje na rôzne a závažné zákonné a politické problémy súvisiace s bežnou súčasnou praxou subdodávateľstva v oblasti vojenských a bezpečnostných služieb, predovšetkým pokiaľ ide o služby poskytované miestnymi subdodávateľmi v tretích krajinách; domnieva sa, že členské štáty, ESVČ a Komisia by sa mali dohodnúť na tom, že budú nasledovať príklad NATO a uzatvárať zmluvy len s SBS so sídlom v členských štátoch EÚ;
10. odporúča preto, aby Komisia navrhla spoločné usmernenia pre uzatváranie zmlúv s SBS na účely najímania, používania a riadenia vojenských a bezpečnostných zmluvných partnerov, v ktorých budú jasne vymedzené podmienky, ktoré musia SBS splniť, aby mohli uzatvárať zmluvy s EÚ, s cieľom nahradiť súčasnú nesúrodú mozaiku prístupov; naliehavo vyzýva Komisiu a ESVČ, aby používala rovnaké usmernenia na najímanie, používanie a riadenie vojenských a bezpečnostných zmluvných partnerov vo všetkých vonkajších činnostiach, misiách a operáciách, pre delegácie EÚ vo všetkých krajinách a regiónoch a pre všetky služby revidovaného Spoločného zoznamu vojenského materiálu Európskej únie; domnieva sa, že tieto usmernenia by mali vychádzať z najlepších medzinárodných postupov pre správanie a riadenie SBS, najmä dokumentu z Montreux a ICoC, a mali by obsahovať upozornenie, že k výberu miestnych SBS v komplikovaných post-krízových situáciách treba pristupovať mimoriadne starostlivo; naliehavo vyzýva Komisiu a ESVČ, aby využívali len poskytovateľov s certifikátom od ICoC, ako to už robí OSN, kde je ICoC požiadavkou; poukazuje na prístup USA, ktorého súčasťou sú podrobné normy a požiadavky pre každú jednotlivú zmluvu, a žiada EÚ, aby nasledovala tento príklad; zdôrazňuje, že súčasťou zmlúv s SBS by mali byť okrem iného doložky o vlastníctve licencií a oprávnení, o osobných a majetkových záznamoch, odbornej príprave, zákonom nadobúdaní a používaní zbraní a o vnútornej organizačnej štruktúre;
11. vyzýva, aby bol na miestach financovaných EÚ a v delegáciách EÚ prítomný bezpečnostný kontrolór EÚ z bezpečnostnej spoločnosti EÚ, pričom jeho úlohou by bolo zaisťovanie kvality poskytovaných bezpečnostných služieb, preverovanie a odborná príprava bezpečnostných služieb najímaných miestne, nadväzovanie a udržiavanie dobrých vzťahov s miestnymi bezpečnostnými službami, vypracúvanie posúdení rizika a vystupovanie ako miesto prvého kontaktu vo veciach bezpečnosti pre delegácie;
12. odporúča, aby Komisia vypracovala otvorený zoznam poskytovateľov, ktorí spĺňajú normy EÚ, ako napríklad čistý výpis z registra trestov, finančná a hospodárska kapacita, vlastníctvo licencií a oprávnení a previerky personálu; konštatuje, že normy pre SBS sa v EÚ výrazne líšia a domnieva sa, že ostatné členské štáty by sa mali snažiť o dosiahnutie podobných noriem; domnieva sa, že tento zoznam by sa mal aktualizovať v intervaloch nepresahujúcich dva roky;
13. zdôrazňuje, že v prípade, že sa EÚ spolieha v tretích krajinách, s ktorými uzatvorila dohodu o postavení síl (SOFA), na SBS, v takýchto dohodách sa musia stále uvádzať nasadzované SBS a najmä sa musí objasniť, že tieto spoločnosti budú niest zodpovednosť podľa práva EÚ;
14. zdôrazňuje, že by sa mala posilniť koncepcia EÚ pre podporu zmluvných partnerov,

ktorá by sa mala stať pre členské štáty a inštitúcie EÚ záväzná; domnieva sa, že by sa najmä mali určiť prísne normy na začlenenie do zmlúv, napríklad na základe noriem USA, a že by sa malo požadovať, aby sa v konfliktných regiónoch nemohli nasadzovať ani subdodávateľsky využívať miestne SBS; zdôrazňuje, že medzinárodné SBS by mali mať zodpovednosť najímať miestnych zamestnancov, ale len individuálne a priamo, aby sa zaistilo efektívne overovanie a zabránilo sa vzniku miestnych bezpečnostných odvetví v konfliktných regiónoch;

Regulácia SBS

15. odporúča, aby Komisia vypracovala zelenú knihu s cieľom zapojiť všetky zainteresované strany z verejného a súkromného sektora bezpečnosti do širokých konzultácií a diskusií o procesoch týkajúcich sa efektívnejšej identifikácie príležitosti na priamu spoluprácu a vytvorenia základného súboru pravidiel nasadzovania a osvedčených postupov; odporúča vypracovať normy kvality EÚ pre príslušný sektor; preto odporúča, aby sa spresnilo vymedzenie SBS predtým, ako sa zavedie efektívna regulácia ich činností, keďže v dôsledku neexistencie vymedzenia by mohli vzniknúť legislatívne medzery;
16. domnieva sa, ako EÚ by ako prvý krok mala presne vymedziť príslušné vojenské a bezpečnostné služby; v tejto súvislosti naliehavo vyzýva Radu, aby vojenské a bezpečnostné služby (SVBS) bezodkladne pridala do Spoločného zoznamu vojenského materiálu Európskej únie;
17. naliehavo vyzýva Komisiu na vytvorenie účinného európskeho regulačného modelu, ktorý:
 - pomôže harmonizovať právne rozdiely medzi členskými štátmi prostredníctvom smernice;
 - prehodnotí, a tým opätovne stanoví, aktuálne stratégie spolupráce verejného a súkromného sektora;
 - zmapuje spoločnosti s jediným konečným využitím, respektíve viacerými konečnými využitiami;
 - uvedie do kontextu konkrétny charakter a úlohu súkromných vojenských a bezpečnostných spoločností;
 - stanoví vysoké normy pre súkromných poskytovateľov bezpečnostných služieb, ktorí pôsobia v EÚ alebo za jej hranicami, vrátane primeranej úrovne bezpečnostného preverovania zamestnancov a spravodlivého odmeňovania;
 - zaistí, že sa budú ohlasovať nezrovnalosti či protiprávne konanie, ktorých sa SBS dopustia, a umožní vyvodit' voči nim zodpovednosť za porušovanie pravidiel vrátane porušovania ľudských práv počas ich činnosti v zahraničí;
 - obsahuje konkrétny námorný prvok s ohľadom na úlohu Medzinárodnej námornej organizácie (IMO);
18. konštatuje, že nové globálne regulačné rámce, ako napríklad dokument z Montreux, ICoC a ďalšie regulačné iniciatívy v rámci OSN, predstavujú jednoznačný pokrok v porovnaní so situáciou len šesť rokov predtým, keď chýbalo akékoľvek zmysluplné nariadenie;
19. vyjadruje takisto uznanie za úsilie mnohých členských štátov EÚ v súvislosti so

zavedením účinnej vnútroštátnej regulácie SBS v nadväznosti na osvedčené postupy uvedené v dokumente z Montreux;

20. poznamenáva však, že prekážkou hodnotenia výsledkov SBS je nedostatok ucelených správ inštitúcií EÚ a vlád členských štátov o využívaní ich služieb; nabáda členské štáty a inštitúcie EÚ, aby tieto informácie poskytovali dôslednejšie a transparentne, a umožnili tým príslušným rozpočtovým orgánom a nezávislým audítorm náležite posúdiť využívanie SBS; odporúča, aby sa do potrebných procesov hodnotenia, ktoré sú rozhodujúce pre reguláciu tohto odvetvia a dohľad nad ním, aktívne zapájali parlamenty a MVO;
21. odporúča Komisii a Rade, aby stanovili právny rámec, ktorým sa bude vyžadovať kontrola vývozu vojenských a bezpečnostných služieb vnútroštátnymi právnymi predpismi, a aby vykazovali vývozné licencie na vojenské a bezpečnostné služby udelené členskými štátmi vo výročnej správe EÚ o vývoze výzbroje s cieľom zvýšiť verejnú transparentnosť a zodpovednosť;
22. zdôrazňuje, že vzhľadom na nadnárodný charakter SBS a najmä to, že svoju činnosť vykonávajú v regiónoch postihnutých krízou, niekedy môžu vznikať medzery (najmä vtedy, keď je miestna právna štruktúra slabá) v jurisdikcii, ktoré môžu sťažiť vyvodzovanie zodpovednosti spoločností alebo ich zamestnancov za ich konanie; konštatuje, že vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa SBS často nemajú extrateritoriálnu platnosť; poukazuje na skutočnosť, že SBS sa musia vždy riadiť zákonom a musia podliehať účinnému dohľadu zo strany hostiteľského, ale aj zmluvného štátu; pripomína, že spory a incidenty týkajúce sa SBS a predstaviteľov Európskej únie, ku ktorým môže dochádzať v rizikových zónach, sú často v právnom vákuu; odporúča preto, aby sa vytvorili jednotné a jasné pravidlá pre európske inštitúcie, ktoré využívajú súkromné SBS na ochranu zamestnancov EÚ, pričom sa jednoznačne stanoví zodpovednosť, aby nevznikali medzery v ochrane a nedochádzalo k beztrestnosti, a zohľadní sa právny rámec hostiteľského štátu; naliehavo tiež vyzýva ESVČ, Komisiu a členské štáty, aby zmluvy uzatvárali len s SBS so sídlom v EÚ, a aby túto požiadavku prepojili s povinnosťou vykonávať služby priamo bez využívania miestnych subdodávateľov v často krehkých tretích krajinách;
23. naliehavo preto žiada EÚ a jej členské štáty, aby využili svoje postavenie vo fóre venovanom dokumentu z Montreux a trvali na pravidelných preskúmaniach stavu vykonávania odporúčaní dokumentu z Montreux pre osvedčené postupy účastníkmi fóra; naliehavo vyzýva členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby čo najskôr pristúpili k dokumentu z Montreux; nabáda členské štáty, aby sa zapájali do výmeny najlepších postupov;
24. naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby sa usilovali o prijatie medzinárodného právne záväzného nástroja, ktorý by presahoval dokument z Montreux, a to reguláciou činnosti SBS a zaistením rovnakých podmienok, aby hostiteľské štáty mali právomoc regulovať SBS a štáty, ktoré majú s SBS zmluvu, mohli využívať svoje právomoci na ochranu ľudských práv a predchádzanie korupcii; zdôrazňuje, že takýto rámec musí zahŕňať odrádzajúce sankcie za nedodržiavanie právnych predpisov, možnosť vyvodit zodpovednosť za pochybenia voči príslušným osobám a účinný prístup k náprave pre obeť, ako aj systém udeľovania licencií a monitorovania, ktorý bude od všetkých SBS

vyžadovať, aby sa podrobili nezávislým auditom a aby všetci ich zamestnanci absolvovali povinné školenie o ľudských právach;

25. nalieha vo výzýva VP/PK, členské štáty, ESVČ a Komisiu, aby dôrazne podporili vytvorenie takéhoto medzinárodného dohovoru zameraného na stanovenie medzinárodného právneho režimu na reguláciu príslušných služieb poskytovaných SBS;
26. oceňuje úsilie Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) pri poskytovaní usmernení týkajúcich sa používania súkromných ozbrojených bezpečnostných tímov; nabáda Komisiu a členské štáty EÚ, aby naďalej pracovali s IMO na celosvetovom uplatňovaní týchto usmernení;
27. zdôrazňuje, že rozhodnutia v oblasti verejného obstarávania sú jedným z najúčinnějších spôsobov ako vyvinúť tlak na SBS; zdôrazňuje preto, že je dôležité, aby podmienkou uzavretia zmlúv s SBS bolo zavedenie najlepších postupov, napr. transparentnosti, a ich účasť na mechanizme ICoC, ako to už funguje v niektorých členských štátoch; konštatuje však, že na to, aby sa z mechanizmu ICoC na dodržiavanie súladu stal spoľahlivý stimul pre dodržiavanie predpisov, treba ho posilniť a zabezpečiť jeho plnú nezávislosť; konštatuje, že ku kódexu ICoC zatiaľ z členských štátov pristúpili len Švédsko a Spojené kráľovstvo, a domnieva sa, že EÚ by sa mala sústrediť najmä na zaistenie toho, aby k nemu pristúpili aj iné členské štáty;
28. poznamenáva, že SBS by mali mať poistenie zodpovednosti, vďaka ktorému by bol bezpečnostný trh stabilnejší a spoľahlivejší a mohli by naň vstúpiť aj menšie a stredné SBS;
29. zdôrazňuje, že pri zadávaní zmlúv SBS by sa mali zohľadňovať a hodnotiť skúsenosti SBS a obdobie práce v nepriateľských prostrediach a nielen obrat z podobných zmlúv;
30. upozorňuje na to, že SBS okrem bezpečnostných služieb vykonávajú aj spravodajské činnosti, ktoré si vzhľadom na ich možné následky vyžadujú účinnú reguláciu a kontrolu;
31. berie na vedomie značný vplyv EÚ a jej členských štátov na globálny bezpečnostný priemysel ako dôsledok toho, že mnohé významné spoločnosti v tejto oblasti majú sídlo v EÚ; preto kladie osobitný dôraz na nadchádzajúcu revíziu spoločného zoznamu vojenského materiálu ako príležitosť začleniť do zoznamu určité služby poskytované SBS, v dôsledku čoho by podliehali predpisom o vývoze a v súvislosti so svojou činnosťou v zahraničí by museli dodržiavať určité základné normy;
- o
- o o
32. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskej rade, Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a vládam a parlamentom členských štátov.

MENŠINOVÉ STANOVISKO

k súkromným bezpečnostným spoločnostiam ((2016/2238(INI))

Výbor pre zahraničné veci, spravodajkyňa: Hilde Vautmans

Menšinové stanovisko, ktoré predložil poslanec Javier Couso Permu (GUE/NGL)

Správa sa zaoberá súkromnými bezpečnostnými spoločnosťami vrátane súkromných vojenských spoločností a ich prínosom pre EÚ a členské štáty v oblasti bezpečnosti a obrany. Cieľom správy je uľahčiť využívanie súkromných bezpečnostných spoločností.

Tieto spoločnosti v súčasnosti poskytujú jednak logistickú podporu bojových operácií na mieste, jednak sa zúčastňujú na obnove po skončení konfliktu. Využívali sa tiež na pokrytie civilných, ale aj vojenských misií SBOP.

So správou nesúhlasíme, pretože:

- odmietame využívanie súkromných bezpečnostných spoločností pri zaistovaní bezpečnosti a obrany štátov, pretože táto otázka by sa nemala nechať napospas súkromným záujmom, ktoré využívajú vojenských žoldnierov;
- obrana každého členského štátu je v zodpovednosti každého zvrchovaného štátu;
- odmietame používanie verejných financií na financovanie týchto súkromných spoločností, čo v praxi znamená, že sa využívajú služby žoldnierov na boj vo vojnách a prispieva sa k celosvetovému ohrozeniu bezpečnosti a k nestabilite;
- dôrazne odmietame privatizáciu bezpečnosti a obrany a akúkoľvek formu privatizácie vojny;
- využívanie súkromných bezpečnostných služieb umožňuje podporovať vojenské misie, ktoré nie sú medzi obyvateľstvom veľmi populárne, bez nasadzovania vojenských misií, čo si vyžaduje súhlas Parlamentu, a s veľmi obmedzenou verejnou diskusiou (straty žoldnierov sa nezapočítavajú do vojenských strát).

Navrhujeme:

- ukončiť privatizáciu bezpečnosti a obrany;
- zakázať účasť súkromných bezpečnostných služieb na obnove po skončení konfliktu;
- obranu a bezpečnosť musia zaistiť profesionáli a ozbrojené sily, ktoré sú ako jediné oprávnené používať silu;
- regulácia tohto sektora sa musí vykonávať v rámci *Medzinárodného dohovoru OSN proti náboru, využívaniu, financovaniu a výcviku žoldnierov*;
- zákaz uzatvárania subdodávateľských zmlúv so súkromnými spoločnosťami na vojenské účely v EÚ alebo na zaistenie bezpečnosti delegácií alebo misií EÚ;
- obmedziť jestvujúcu beztretnosť žoldnierov v prípade porušovania ľudských práv.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE

Dátum prijatia	2.5.2017
Výsledok záverečného hlasovania	+: 50 -: 7 0: 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Francisco Assis, Petras Auštrevičius, Amjad Bashir, Goffredo Maria Bettini, Mario Borghezio, Victor Boștinaru, James Carver, Fabio Massimo Castaldo, Lorenzo Cesa, Javier Couso Permuy, Arnaud Danjean, Georgios Epitideios, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Iveta Grigule, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Janusz Korwin-Mikke, Eduard Kukan, Ilhan Kyuchyuk, Arne Lietz, Barbara Lochbihler, Sabine Lösing, Andrejs Mamikins, Ramona Nicole Mănescu, Tamás Meszerics, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Pier Antonio Panzeri, Demetris Papadakis, Alojz Peterle, Julia Pitera, Cristian Dan Preda, Jordi Solé, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica, László Tőkés, Ivo Vajgl, Johannes Cornelis van Baalen, Anders Primdahl Vistisen, Boris Zala
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Laima Liucija Andrikienė, Neena Gill, Andrzej Grzyb, Antonio López-Istúriz White, David Martin, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Marietje Schaake, Ernest Urtasun, Paavo Väyrynen
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Birgit Collin-Langen, Jonás Fernández, Eider Gardiazabal Rubial, Karoline Graswander-Hainz, Andrey Novakov, Virginie Rozière, Josef Weidenholzer

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

50	+
ALDE	Petras Auštrevičius, Iveta Grigule, Ilhan Kyuchyuk, Javier Nart, Marietje Schaake, Ivo Vajgl, Paavo Väyrynen, Johannes Cornelis van Baalen
EFDD	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Laima Liucija Andrikienė, Lorenzo Cesa, Birgit Collin-Langen, Arnaud Danjean, Andrzej Grzyb, Sandra Kalniete, Tunne Kelam, Eduard Kukan, Antonio López-Istúriz White, Francisco José Millán Mon, Ramona Nicole Mănescu, Andrey Novakov, Alojz Peterle, Julia Pitera, Cristian Dan Preda, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, László Tőkés, Jaromír Štětina, Dubravka Šuica
S&D	Francisco Assis, Goffredo Maria Bettini, Victor Boştinaru, Jonás Fernández, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Eider Gardiazabal Rubial, Neena Gill, Karoline Graswander-Hainz, Arne Lietz, Andrejs Mamikins, David Martin, Pier Antonio Panzeri, Demetris Papadakis, Virginie Rozière, Josef Weidenholzer, Boris Zala
VERTS/ALE	Barbara Lochbihler, Tamás Meszerics, Jordi Solé, Ernest Urtsun

7	-
ECR	Amjad Bashir, Anders Primdahl Vistisen
EFDD	James Carver
GUE/NGL	Javier Couso Permuy, Sabine Lösing, Helmut Scholz
NI	Georgios Epitideios, Janusz Korwin-Mikke

1	0
ENF	Mario Borghesio

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania